

Korte studies in Mattheüs (72)

De doop van Johannes (2)

De apostel Petrus spreekt over een doop in zijn eerste brief. Die brief was gericht aan Israëlieten in de verstrooiing. Ik weet niet zeker of hij met de doop die hij daarin bespreekt als 'de doop' de doop van Johannes bedoelt – dat denk ik overigens wel – maar wat hij daar schrijft geeft ons in elk geval belangrijk inzicht over hoe wij over de doop van Johannes moeten denken.

'[...] in de dagen van Noach, terwijl de ark gebouwd werd, waarin weinige – dat is acht – zielen behouden werden door het water heen, waarvan het tegenbeeld, de doop, ons nu ook behoudt, niet die een aflegging is van de vuiligheid van het lichaam, maar die een vraag is van een goed geweten tot God, door de opstanding van Jezus Christus.' (1 Pet. 3:20, 21).

Dit is helemaal niet zo'n heel gemakkelijk Schriftgedeelte. Wat in elk geval wel duidelijk is, is dat Petrus de doop hier koppelt aan de opstanding van Jezus Christus en aan de vloed ten tijde van Noach. Door die vloed werden Noach en zijn huisgezin bewaard in de ark om op een nieuwe aarde als het ware opnieuw te beginnen. Petrus legt deze koppeling natuurlijk niet voor niets.

De opstanding van Jezus Christus markeert ook een nieuw begin en is net als de aarde na de zondvloed een nieuwe schepping.

De zondvloed waar Petrus over schrijft markeerde het eind van de oude schepping die totaal verdorven was, maar ook het begin van een nieuwe schepping, waarvan Noach als een nieuwe Adam door God werd opgedragen er zorg voor te dragen. De oude schepping ging door een crisis heen over in een nieuwe schepping. Petrus noemt deze crisis 'de doop'.

Op deze manier kunnen we ook denken over de doop van Johannes. Het was de markering van iets. De markering van het einde van het oude verbond en het begin van het nieuwe. Het eind van Israël onder het oude verbond en het begin van Israël onder het nieuwe verbond. Misschien druk ik me hier niet helemaal nauwkeurig uit. Het is er het teken van. De doop van Johannes was het teken van grote dingen die stonden te gebeuren.

De grote crisis tussen oude en nieuwe verbond vinden we natuurlijk in de eerste plaats bij het kruis. Daar zien we hoe de Messias in uiterste Godverlatenheid worstelt met de zonde van de wereld. Hij wordt met die zonde vereenzelvigd. Hij is tot zonde gemaakt (2 Kor. 5:21). Hij is erin ondergegaan, zoals de oude wereld voor Noach door de zondvloed is overstroomd. Zijn opstanding markeert een nieuw begin. Ook dat lezen we in 2 Korinthe 5.

'Zo dan, iemand die in Christus is, is een nieuwe schepping; het oude is voorbijgegaan, zie, het is alle nieuw geworden.' (2 Kor. 5:17).

Paulus spreekt hier bewust van een nieuwe schepping en van 'het oude' ofwel, de oude schepping. Het nieuwe verbond dat God met Israël neemt in de Bijbel eenzelfde plaats in. Het nieuwe verbond heeft de plaats van een nieuwe schepping, die ten eerste zichtbaar zal worden in Israël, maar waarin de hele wereld zal delen. De zegeningen van dit nieuwe verbond werden en worden ervaren door hen van wie Paulus schreef dat zij met Christus waren gestorven en begraven door de doop in de dood, opdat zij, zoals Christus uit de doden is opgewekt tot de heerlijkheid van de Vader, zij ook in nieuwhed van leven zouden wandelen (Rom. 6:1-10).

Dit is één aspect van de doop. Maar die werd niet direct zichtbaar in de doop van Johannes. De doop van Johannes verwijst ons naar een crisis in de wereldgeschiedenis, die weliswaar nauw verbonden is met het kruis, maar wordt uitgewerkt aan het eind van deze *aïoon*. Het Bijbelboek Openbaring spreekt ons van deze crisis. Die is vergelijkbaar met de zondvloed in de dagen van

Noach. In dat Bijbelboek wordt er ook gesproken van een nieuwe schepping, althans van 'een nieuwe hemel en een nieuwe aarde' (Opb. 21:1).

Het voorbijgaan van de oude aarde voltrekt zich in de toorn van het Lam (bijv. Op. 6:16; 11:18; 15:1). Dit Lam is niemand minder dan Hem Die we aan het kruis zagen worstelen met de zonde van de wereld en in het bijzonder van Zijn eigen volk, Israël.¹

De doop van Johannes markeert deze crisis voor Israël. Het is een ondergaan van de dood, zoals Christus voor Zijn volk heeft geleden en is gestorven. Het opkomen uit het water, markeert het nieuwe begin op een nieuwe aarde, zoals Noach en de zijnen uit de ark gingen en de opdracht kregen om een gereinigde aarde opnieuw te bewonen en te bouwen.

Als onderdeel van die nieuwe hemel en die nieuwe aarde zien we hoe God bij Zijn volk gaat wonen.

'En ik hoorde een grote stem uit de hemel, zeggende: Zie, de tabernakel van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen en zij zullen Zijn volk zijn en God Zelf zal bij hen en hun God zijn.' (Opb. 21:3).

Dit is de belofte die we in de Tenach keer op keer lezen als het nieuwe verbond ter sprake komt. Dit nieuwe verbond is een nieuw begin voor Israël, het is de vervulling van al wat God aan Zijn volk beloofd heeft en Israël zal als een nieuwe Adam die zegeningen voor de volken gaan verspreiden.

De doop van Johannes is een voorbeeld van die grote crisis waar het volk nog doorheen zal gaan, een crisis die te vergelijken is met de zondvloed in de dagen van Noach. Christus Zelf heeft de doop van Johannes ondergaan, omdat Hij Zich in alles volledig met dit volk identificeerde, inclusief de zonde.

De grote crisis is 'de toekomstige toorn'. Als we dit begrijpen, vallen ook die scherpe woorden van Johannes aan de Farizeeën en de Sadduceeën op zijn plaats:

'Wie heeft u aangewezen om de toekomstige toorn te ontvluchten.' (Mat. 3:7).

Dit is alleen te begrijpen als de doop van Johannes een teken was voor de toekomstige toorn. De toekomstige toorn was een begrip dat door de Farizeeën en Sadduceeën vanuit de Tenach goed begrepen werd. Het ondergaan van de doop van Johannes betekende dat je als Israëliet instemde met het feit dat je de toekomstige toorn waard was. Dat je medeplichtig was aan het verbreken van het oude verbond. En door die belijdenis van zonden en overtredingen kreeg je door de dood heen – als het ware – deel aan de zegeningen van het nieuwe verbond en ontliet je de toekomstige toorn.

De Sadduceeën en Farizeeën hielden zichzelf fier overeind en wisten van geen verbreking van het oude verbond; en als ze het al wisten, zouden ze de laatsten zijn om het belijden.

---

¹ Openbaring handelt niet zozeer over de gehele wereld, maar meer over 'het land' en dat is het land Israël.